

TWEEDE-KAMERVERKIEZINGEN 1972

Het politieke beeld verandert door de vervroegde verkiezingen door de val van het Kabinet-Biesheuvel op 29 november 1972 drastisch. KVP en CHU verliezen flink (resp. acht en vier zetels). PvdA en VVD winnen resp. vier en zes zetels, terwijl ook de

verkiezingsdatum	29 november 1972
aantal uitgebrachte stemmen	7.445.287
opkomstpercentage	83,5

Partij	pct.	zetels	winst/verlies
PvdA	27,3	43	+4
KVP	17,7	27	-8
VVD	14,4	22	+6
ARP	8,8	14	+1
PPR	4,8	7	+5
CHU	4,4	7	-3
CPN	4,4	7	+1
D'66	4,1	6	-5
DS'70	4,1	6	-2
SGP	2,2	3	
Boerenpartij	1,9	3	+2
GPV	1,7	2	
PSP	1,5	2	
RKPN	0,9	1	+1

winst van de PPR fors is (van twee naar zeven zetels). Winst is er verder voor de Boerenpartij (twee zetels), de CPN (één zetel) en voor nieuwkomer RKPN. Drie progressieve partijen (de PvdA, D'66 en PPR) gaan samen met *Keerpunt '72* de verkiezingen in.

Noch de vorige coalitie, noch de linkse partijen beschikken over een meerderheid. De formatie is dan ook zeer langdurig en leidt pas in mei 1973 tot de vorming van het kabinet-Den Uyl dat bestaat uit bewindslieden van PvdA, KVP, ARP, PPR en D'66.

Bij deze verkiezingen hebben voor het eerst ook 18- tot 21-jarigen actief stemrecht.

Kernenergie in de verkiezingsprogramma's

Anti-Revolutionaire partij (ARP)

De partij handhaaft verkiezingsprogramma 1971

Milieu-aantasting (...)

- overheidstoezicht met betrekking tot de levensmiddelen - waaraan in toenemende mate hulpstoffen toegevoegd worden, terwijl deze ook verontreinigingen door bestrijdingsmiddelen, radioactieve stoffen, diergeneesmiddelen, enz. bevatten, - dat gelijke tred houdt met de voortgaande ontwikkelingen op dit gebied;

Actieprogram Communistische Partij Nederland

De partij handhaaft verkiezingsprogramma 1971

De CPN zal bij de verkiezingen en in de actie optreden voor het volgende programma van eisen(...)

Absolute garantie tegen de vervaardiging of voorbereiding daarvan in welke vorm dan ook, van atoomwapens op Nederlands grondgebied. Daartoe stopzetting van de bouw van de ultracentrifugefabriek in Almelo, schorsing van de Duits-Brits-Nederlandse overeenkomst betreffende deze fabriek. (...)

Onvoorwaardelijke ratificering van het non-proliferatieverdrag, hoe onvolkomen dit ook is.

'Schets voor een regeringsbeleid' **Beleidsplan D'66. Tweede-Kamerverkiezingen**

De partij handhaaft verkiezingsprogramma 1971

Wetenschapsbeleid

(...) *De eerste fase is die waarin de vraag wordt beantwoord ten behoeve van welke problemen onderzoek versterkt c.q. verzwakt dient te worden. Een dergelijke beslissing zou b.v. kunnen zijn: meer onderzoek ten behoeve van milieuhygiëne en minder ten behoeve van landbouw of wel meer onderzoek ten behoeve van een generationaliseerde huizenbouw en minder ten behoeve van de kernenergie. (Niet vergeten mag worden onderzoek ten behoeve van bevrediging van de kennisdrang). (...)*

Beleidspunten voor een minister van wetenschappen (...)

3.10. De overheid zal een veelomvattend onderzoek moeten aanbesteden met betrekking tot de meest verantwoorde vorm van de toekomstige energievoorziening in Nederland. In dit onderzoek zal behalve met economische overwegingen ook rekening moeten worden gebonden met eisen van milieubeheer en ruimtelijke ordening. Met name zal de wenselijkheid dienen te worden onderzocht van het bouwen van twee grote elektrische energieparken: 1 nucleaire in Zeeland, 1 gasgestookte in het Oostelijk Waddengebied, beide gekoeld door zeewater. Daarnaast dient dit onderzoek zich vooral te richten op het alternatief van decentralisatie van de electriciteitsproductie en van totstandbrenging van geïntegreerde energiesystemen. (...)

3.17. Een krachtige sanering van de lopende projecten op het gebied van maatschappelijke toepassing van nucleaire energie is dringend noodzakelijk. Deze allerduurste vorm van wetenschappelijk onderzoek munt uit door een tekort aan overzicht en visie, waardoor grote bedragen in dikwijls uitzichtloze projecten blijven vloeien. Hier ligt een delicate maar belangrijke taak voor het ministerie van wetenschappen.

PPR '72. Tweede-Kamerverkiezingen

Milieubeleid

(...) *Er moet direkt een begin gemaakt worden met een onderzoek of voor energielevering in de toekomst in aanmerking komen: zon- wind- en getijdenenergie omdat de gevolgen voor het milieu hiervan vermoedelijk nog wel overzien kunnen worden. Kernenergie wijzen wij in eerste instantie beslist af. De radio-actieve afvalstoffen bedreigen ons milieu ernstig en voor dit probleem is nog geen definitieve oplossing in zicht.*

Programma PvdA. Tweede-Kamerverkiezingen

De partij handhaaft verkiezingsprogramma 1971

8. Militaire verdragen

Nederland streeft naar spoedige afsluiting van verdragen over: (...)

c) stopzetting van de productie van nucleair materiaal voor militaire doeleinden;

d) het voorkomen van het militair gebruik van voor vreedzame doeleinden bestemde nucleaire installaties en materiaal; (...)

Keerpunt '72

Regeerakkoord van de progressieve drie: PvdA, D'66 en PPR

Drie linkse fracties (PvdA, D'66 en PPR) gaan met een gezamenlijk 'regeerakkoord' de verkiezingen in: Keerpunt '72. Hierin zijn enkele kritische opmerkingen over kernenergie opgenomen, maar dat is vooral de inbreng van D'66 en PPR, zoals uit de partijprogramma's blijkt (en ook uit het kabinetsbeleid dat zal volgen).

Milieubeleid

h. Energiepolitiek

(...) *Het gebruik van kernenergie brengt naast het nimmer geheel te elimineren gevaar van nucleaire besmetting als gevolg van rampen, het nog niet opgeloste probleem met zich van het veilig opslaan van de afgewerkte, maar nog sterk radioactieve splijtstof. Daarom is het dringend nodig na te gaan in hoeverre het mogelijk is nog enkele decennia de elektriciteitsvoorziening met fossiele brandstoffen veilig te stellen, en afhankelijk van de resultaten daarvan eventueel de ontwikkeling van kernenergiecentrales op te schorten, teneinde intussen de bovengenoemde problemen op te lossen.*

'Liberalen op nieuwe wegen'

Programma VVD Tweede-Kamerverkiezingen

De partij handhaaft verkiezingsprogramma 1971

10. Technologische ontwikkeling

a. Krachtige bevordering van de technologische ontwikkeling.

Computers vergroten ons vermogen om moeilijke technische en maatschappelijke vraagstukken op te lossen. De kernenergie belooft een rijke, goedkope en schone energiebron te worden. Ruimtesatellieten helpen de kwaliteit van het leven op aarde te verbeteren. Die voorbeelden bewijzen dat de bevordering van technisch speur- en ontwikkelingswerk en de toepassing van de resultaten daarvan beslissend zijn voor de toekomst. (...)

11. Energiebeleid

b. (...) Bij het streven naar internationale coördinatie vereist de kernenergie bijzondere aandacht. Een nieuwe Elektriciteitswet zal een rationelere productie in grotere eenheden en de coördinatie op tariefgebied moeten bevorderen. (...)

